

Миколаївська
науково-педагогічна бібліотека
в освітньо-інформаційному просторі держави

Миколаївська науково-педагогічна бібліотека разом із Львівською обласною науково-педагогічною бібліотекою є єдиними регіональними педагогічними бібліотеками в системі освітянських книгозбірень держави, які увібрали в себе непросту історію розвитку спеціальних педагогічних бібліотек України.

Миколаївську науково-педагогічну бібліотеку (МНПБ) було започатковано у важкий повоєнний 1946 рік. Не одразу, але впевнено вона зайняла своє осібне місце в колі культурно-просвітницьких закладів міста і сьогодні має про що розповісти, чим поділитися з колегами, передати досвід, накопичений десятиліттями.

Одинадцятого грудня 1946 р. Миколаївська міська Рада депутатів трудящих прийняла рішення «про відновлення діяльності колишньої вчительської бібліотеки» на вул. Чернігівській з підпорядкуванням обласному комітету профспілки працівників початкових і середніх шкіл.

Наступна історична віха – 1949 рік. Бібліотека переїздить на вул. Московську, 45 і розміщується в п'яти кімнатах. Майже з початку заснування і протягом 30 років її очолювала В. М. Дульська, якій бібліотека зобов'язана багато чим з того, що є сьогодні. Валентина Михайлівна започаткувала сумарну книгу обліку фонду та зробила перший запис в інвентарній книзі (до 1949 р. жодних облікових документів не виявлено). У цей період бібліотека формує фонд педагогічної літератури, створює каталоги і картотеки, що дає змогу професійно організовувати обслуговування освітян міста. На початку 1949 р. фонд бібліотеки налічував 680 примірників, організовано передплату на всі педагогічні видання країни, які й дотепер користуються попитом в освітянській спільноті регіону.

Наприкінці 60-х років ХХ ст. громадськість міста називає бібліотеку вчительською, і книгозбірня займає своє місце в системі бібліотек міста. У цей період її фонд налічував 54280 примірників книжок, з яких 37977 – педагогічна література, 20 назв – періодика. 1969 р. бібліотека переїхала до приміщення Миколаївського будинку вчителя, де зайняла перший поверх. Значно змінилася її

структура: було сформовано читальну залу й абонемент, а також бібліографічний відділ. У штаті бібліотеки працювало вже п'ять осіб. Було запроваджено посади завідувачів читальної зали й абонементу. Багато уваги приділяли організації довідково-бібліографічного апарату бібліотеки (алфавітний і систематичний каталоги, красзнавча і систематична картотеки, тематичні папки і картотеки), а також роботі з читацькою аудиторією, яка складалася здебільшого з учителів. У цій діяльності використовували як традиційні, так у новаторські (для того часу) форми.

За свідченням В. П. Сугак, яка працює в бібліотеці з 1964 р., у стінах бібліотеки діяло два університети – для вчителів і для працівників дошкільних закладів. Молоді вчителі на засіданнях клубу «Смолоскип» мали можливість поспілкуватися і ознайомитися з новинками в методиці викладання предметів навчального циклу, а стара педагогічна гвардія з радістю збиралася на зустрічі клубу ветеранів педагогічної праці «Дружба». У ті роки зародилася традиція проводити щомісяця Дні інформації для шкільних бібліотекарів.

70-ті роки відзначені важливою подією в діяльності бібліотек усього Радянського Союзу – почалася централізація. 30 березня 1977 р. Президія Миколаївської обласної ради профспілок ухвалила рішення об'єднати 33 профспілкові бібліотеки м. Миколаєва і до 1 липня 1980 р. створити Міжспілкову централізовану бібліотечну систему (МЦБС) з єдиним книжковим фондом, довідковим апаратом, штатами, комплектуванням та обробкою літератури.

На цей час учительська бібліотека, говорячи сучасною мовою, мала свій імідж і користувалася популярністю серед освітян. Її фонди налічували 61 214 примірників, якими користувалося 5220 читачів, кількість відвідувань становила 24 657, книговидача – 104 702 примірники. Маючи високий освітньо-професійний потенціал, учительська бібліотека стає базовою Центральною міською бібліотекою Міжспілкової ЦБС м. Миколаєва, тим самим перетворюючись для своїх 33 філій у методичний центр.

Відповідно до постанови Президії Миколаївської обласної ради профспілок від 11.09.1979 р. змінюються структура і штат бібліотеки. Створено методичний відділ, відділи комплектування та обробки літератури, єдиного фонду і нестационарних форм обслуговування. Вводяться нові посади. В 1980 р. штат бібліотеки збільшився до 21 працівника. До вже напрацьованих тем і форм роботи додалася діяльність щодо методичного забезпечення бібліотек-філій. Відвідування, надання практичної допомоги, підго-

товка питань на Міжвідомчу раду, методичні ради, заходи з підвищення кваліфікації працівників системи (конференції, семінари, школи передового досвіду, методичні заняття тощо); вивчення, узагальнення та впровадження передового досвіду стали звичним і насущним змістом роботи головної бібліотеки.

А незабаром (1988 р.) бібліотека у зв'язку з капітальним ремонтом Будинку вчителя тимчасово (а виявилось на довгих 10 років) переїхала на вул. Шкільну, 2. Кількість читачів не зменшилась, а навпаки зросла на 28 відсотків. Але через віддаленість від центру міста бібліотека втратила свій основний контингент: вчителі і студенти педагогічного ВНЗ становили тепер лише 25 відсотків від загальної кількості читачів. Фонд налічував 62 103 примірники.

На початку 90-х років бібліотека мала 33 штатні одиниці, а віддаленість від центру не впливала на зміст і форми її роботи. Тільки політична й економічна плутанина в країні мало не стала причиною знищення книгозбірні. У зв'язку з реорганізацією структури профспілкових органів і закладів культури Міжспілкову ЦБС м. Миколаєва з 1 січня 1991 р. закривають. Важко передати напруження боротьби і складність пошуків виходу з катастрофічно складної ситуації, яку витримали колектив бібліотеки та її директор. До розв'язання проблеми підключилися депутати всіх рівнів. І лише розуміння завідувача міського відділу освіти О. О. Реутенка ролі педагогічної бібліотеки для освітян міста допомогло залишити її серед культурно-освітніх закладів міста.

Отже, бібліотека вижила. Мало того, вона продовжила накопичувати свій інформаційний потенціал, який широко використовували освітяни міста. У 1994 р. фонд бібліотеки налічував 85 692 примірники і за своїм якісним складом був одним із кращих у місті. Змінився й читацький контингент. Важке економічне становище унеможливило особисту передплату на фахові педагогічні видання і придбання методичної літератури, що, відповідно, не зважаючи на невідгідне розташування бібліотеки, змусило читачів користуватися її фондом. Тому на 1.08.1994 р. кількість освітян від загальної кількості читачів становила 54 відсотки. Для того періоду характерний новий якісний напрям роботи. Це – налагодження співпраці з керівниками загальноосвітніх середніх і дошкільних закладів, методистами й інспекторами міського відділу освіти, підрозділами Інституту вдосконалення вчителів тощо. Істотно збільшився обсяг напрацювань інформаційно-бібліографічної служби бібліотеки, що сприяло заповненню прогалин в інфор-

маційному забезпеченні навчально-виховного процесу. Гостро постало питання про те, щоб учителі всіх шкіл міста знали і користувалися багатствами бібліотечного фонду. Тому основними формами роботи бібліотеки з педагогічними колективами шкіл є участь у педагогічних нарадах, виступи на методичних об'єднаннях учителів, щомісячні семінари-практикуми для шкільних бібліотекарів, організація виставок-пересувок.

Фінансові труднощі змушували співробітників бібліотеки шукати нетрадиційні джерела поповнення фондів. У цей період проведено велику роботу для залучення приватних осіб і різних фондів до благодійної допомоги книгозбірні.

Неоціненним внеском стало надходження навчальної літератури, виданої на кошти фонду «Відродження» у межах програми «Трансформація гуманітарної освіти в Україні». Книжки отримали безкоштовно. 400 примірників прекрасно виданих творів з великою радістю зустріли освітяни міста.

1997 р. можна по праву назвати початком нової ери в житті бібліотеки. Сприяв цьому переїзд до центральної частини міста, на вул. Адміральську, 31. Тут наші фонди розмістили в пристосованих приміщеннях колишньої бібліотеки Будинку політпросвіти, що займала перший поверх Палацу творчості учнів. На новому місці з'явилися передумови для того, щоб стати інформаційним центром освітян міста, тим більше, що в м. Миколаєві це єдина бібліотека педагогічного профілю.

Пріоритетними напрямками діяльності книгозбірні є інформування читачів за актуальними темами і проблемами сучасного освітнього процесу, що зумовлює розвиток видавничої діяльності бібліотеки. Щорічно бібліотека видає близько 20 бібліографічних покажчиків, серед яких «Шлях української педагогіки» (вип. 1, 2), «Формування культури управлінської діяльності» (вип. 1, 2, 3), «Громадські та шкільні дитячі організації» (1999 р.), «Гуманістичні теорії в психології як основа особистісно орієнтованої педагогіки» (1999 р.), «Педагогічна діагностика» (1999 р.), «Перспективні напрями розвитку українського дошкілля», «Формування особистісного і громадянського позитиву діяльності дошкільнят та школярів» (2000 р.), «Теорія і практика особистісно орієнтованого навчання та виховання» (1998 р.) та ін. Також щороку готують покажчики та списки літератури для освітян-управлінців, зокрема «Управління розвитком школи через педраду» (2000 р.), «Формування культури управлінської діяльності» (2000, вип. 4), «Стандарти в освіті: час визначитися» (2000 р.). «Освіта у філо-

софському вимірі». До науково-практичних конференцій, які проводили управління освіти міськвиконкому Миколаївської міської ради, підготовлено і випущено такі тематичні покажчики: «Проблеми пізнавальної діяльності в педагогіці», «Управління навчальною діяльністю учнів», «Інтегроване навчання», «Нестандартні форми навчання», «Оцінювання знань учнів: всебічний погляд на проблему», «Сучасний урок: проблеми і пошуки», «Місце релігії у духовному вихованні школярів» та інші; для широкого кола педагогічних працівників – «Проблеми розвиваючого навчання», «Шлях української педагогіки», «Нові педагогічні технології в сучасній школі», «Від екології душі до екології довкілля».

У квітні 1999 р. бібліотека започаткувала випуск інформаційного бюлетеня «Освітнянин», рекламні видання «Путівник освітянина», листівки, буклети, які, окрім офіційної інформації (адреси бібліотеки та сайту, друковані та електронні ресурси, додаткові послуги, інтернет-центр, відділи бібліотеки тощо), містять додаткові дані, зокрема про літературно-філософський клуб «Перспективи» та студію «Подіум», про керівників відділів і засоби арт-терапії в бібліотеці, схематичний план знаходження бібліотеки на карті міста та ін. Наочна популяризація книжок також привертає нашу увагу. Користуються великим попитом такі виставки: «Освіта у третьому тисячолітті», «Любіть Україну!», «Миколаївщина – мала Батьківщина», «Нові інформаційні ресурси – шлях до вашого успіху» (бібліографічні видання МНПБ), «Освітняни Миколаївщини у творчому пошуку» (методичні надбання освітян Миколаєва), «Педагогічні бібліотеки – освітянам» (бібліографічні видання Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського та Миколаївської науково-педагогічної бібліотеки), «Джерела педагогічної творчості» (матеріали періодичних видань України та Росії). На інформаційних стендах представлений увесь масив матеріалів та послуг, які надає бібліотека, зокрема («Інтернет – для вас!» (послуги Інтернет-центру), «Миколаївська науково-педагогічна бібліотека» (історична довідка, додаткові послуги, нові надходження, заходи, розклад роботи клубу, студії та ін.), «Електронні ресурси – освітянам» (робочі теки для вчителів-предметників), компакт-диски на допомогу шкільній програмі, картотека адрес сайтів та e-mail), «Інформаційна мозаїка» (рекламна продукція книжкових, комп'ютерних та інших магазинів, театрів, клубів з інтересами, виставкових залів, фондів тощо).

У бібліотеці оформлений цікавий стенд-галерея під назвою «Арт-терапія», що ознайомлює глядача не тільки з картинами та

малюнками, а й з чудовими гобеленами. За допомогою засобів арт-терапії в бібліотеці створено психологічно-комфортне середовище, що підвищує продуктивність праці читачів і працівників книгозбірні.

Традиційною стала участь бібліотеки у проведенні науково-практичних конференцій, семінарів, практикумів, які організовують миколаївські вищі навчальні заклади, Обласний інститут післядипломної освіти вчителів, Миський науково-методичний центр з освіти, Управління освіти виконкому Миколаївської міської ради, середні навчальні заклади нового типу (Муніципальний колегіум, 1-ша українська гімназія ім. М. Аркаса, гуманітарна гімназія № 2 та ін.). Для освітян м. Миколаєва організовано інформаційне забезпечення МНПБ міських методичних об'єднань, педагогічних рад, занять у школі молодого керівника та молодого вчителя шляхом підготовки інформаційно-бібліографічних списків та оглядів літератури.

Восени 1999 р. в бібліотеці з'явився перший комп'ютер, що забезпечило установі вихід не тільки в Інтернет, а й доступ до світової інформаційної мережі кожного читача. Надалі інформаційні ресурси Інтернету активно використовуються під час проведення занять із підвищення кваліфікації вчителів фізики та математики, які організовує Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти в бібліотеці. Із 2000 р. МНПБ розпочала комп'ютеризацію бібліотеки, започаткувала власний веб-сайт, який з кожним роком відвідує дедалі більше користувачів, зокрема в 2005 р. їхня кількість становила майже 16 тисяч. Найбільш відвідувані сторінки сайту – ті, що представляють історію бібліотеки, періодичні видання, передплачувані нею, та повні тексти бібліографічних покажчиків. Електронною поштою до бібліотеки надходять замовлення з районів області відсканувати ту чи іншу статтю з фахових періодичних видань тощо.

Нині бібліотеки України перебувають у скрутному фінансовому становищі. Тому у книгозбірні розпочато проект під гаслом «Не просити, не благати, самостійно заробляти», який діє у двох напрямках. Перший – інформування про грантові програми і конкурси працівників освіти; другий – організація та проведення семінарів-тренінгів із написання грантових проектів для керівників освіти, до якого залучено представників Міжнародного фонду «Відродження» та Британської Ради в Україні. У межах цього проекту щомісяця на сайті бібліотеки подаються дайджести про конкурси для освітян, що оголошуються на сторінках педагогічних

періодичних видань. Рубрики сайту «Видання бібліотеки», «Проекти-конкурси», «Освіта та Інтернет», «Шкільному бібліотекарю» та інші сприяють не тільки плідній праці освітян Миколаївщини, а й допомагають їм знайти можливості для поліпшення матеріального становища свого закладу.

Миколаївська науково-педагогічна бібліотека – установа, де сходяться шляхи всіх, хто вчить і вчиться: педагоги, бібліотечні працівники, студенти. Діяльність бібліотеки, в тому числі й проектна, й підпорядкована цьому принципу. Бібліотечні проекти «Підвищення інформаційної культури педагогів», «Науково-педагогічна бібліотека – шкільним» вже дали вагомі результати, що обчислюються сотнями людей, навчених користуватися ПК та Інтернетом, професійною програмою для бібліотекарів ІРБІС. Усе це було б неможливим, якби бібліотекарі самі не навчалися постійно, не спілкувалися з колегами на курсах з дистанційного навчання, у школі ІРБІС, у межах програм США, Великобританії, Центру безперервної інформаційно-бібліотечної освіти Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Гете-інституту. Неодноразово колектив бібліотеки брав участь у Міжнародних конференціях «Бібліотеки і асоціації у світі, що змінюється. Нові технології і нові форми співробітництва», які щороку проводять у Криму, у Міжнародній науково-практичній конференції «Інформаційно-освітні ресурси дитячих та шкільних бібліотек: шляхи взаємодії» (м. Севастополь, 2004 р.), у науково-освітніх програмах. Зокрема, у 2005 р. директор МНПБ брала участь у науково-освітній професійній програмі «Європейські стратегії розвитку культури і освіти та роль бібліотек в їх реалізації» (Німеччина), після якої вона зробила висновок: педагогічні бібліотеки майбутнього – це великі регіональні інформаційно-бібліотечні центри з наданням користувачам повного спектра як бібліотечно-інформаційних, так і дозвілєвих послуг, що стало пріоритетним напрямом у розвитку МНПБ.

Упродовж 2005 р. колектив МНПБ спрямував свої зусилля на виконання річних завдань. 17–18 травня 2005 р. освітяни-миколаївці приймали учасників обласного науково-практичного семінару «Нові інформаційні технології діяльності освітянських бібліотек: стан і перспективи впровадження», на якому фахівці бібліотеки виступили перед колегами з доповідями «Миколаївська НПБ в освітньо-інформаційному просторі», «МНПБ – центр впровадження ІКТ в шкільні бібліотеки міста» та презентували програмне забезпечення «Шкільний підручник». 27–29 жовтня 2005 р. працівники книгозбірні обговорювали проблеми інформатизації

педагогічної та бібліотечної галузей на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Освітнянські бібліотеки України. Історичні тенденції. Сучасний стан. Перспективи розвитку» (м. Київ), організовану ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. На Міжнародній конференції в Судаку «Крим – 2005» та Міжнародній ІХ конференції «Libcom – 2005», яка відбулася у Підмосковному Звенигороді, фахівці вивчали вітчизняний і зарубіжний досвід використання інформаційних технологій, комп'ютерних систем у діяльності бібліотек.

Можливість обмінятися досвідом із колегами в Україні та за кордоном ґрунтується на добрих взаєминах і взаєморозумінні з органами виконавчої влади: управлінням освіти і міськвиконкомом. Допомагає їй уміння знайти й зацікавити спонсорів. Тривала співпраця з книгорозповсюджувальною фірмою «Ідея» з Донецька, іншими організаціями також дає хороші результати. До речі, якщо у 2004 р. на благодійні кошти було придбано 43 примірники книжок на суму 456 грн, то в 2005 р. закуплено 142 примірники на суму 2 878 грн, у тому числі 12 CD. Плідною є наша співпраця з миколаївськими вищими навчальними закладами. Багаторічні зв'язки підтримуємо з Гуманітарним університетом ім. П. Могили, який щороку передає до нашої бібліотеки безкоштовно бібліотечку монографій і збірників праць, виданих в університеті протягом року. Надходять до фондів бібліотеки й видання Південно-Слов'янського інституту, Миколаївського державного університету ім. В. О. Сухомлинського та ін. Традиційними є вишівські та міжвишівські конференції, презентації книжок науковців у читальній залі науково-педагогічної бібліотеки. Останнім часом відбулися студентські науково-практичні конференції «Колір як засіб мислення» та «Проблеми дослідження змісту роботи копірайтерів», організовані бібліотекою спільно з кафедрою психології Миколаївського державного університету ім. В. О. Сухомлинського. До речі, останній буклет МНПБ був визнаний як кращий.

Запрошують працівників бібліотеки з доповідями й на наукові конференції та читання, які проводять у вищих навчальних закладах. Так, на науково-практичній конференції «Розвиваюче середовище як особливий духовно-інтелектуальний простір у роботі зі здібною і обдарованою молоддю», організованій Гуманітарним університетом ім. П. Могили і Муніципальним колеґіумом, прозвучала доповідь на тему «Інформаційне забезпечення шкіл нового типу в роботі з обдарованими дітьми». Виступ на тему «Куль-

турно-просвітницька діяльність МНПБ» був включений до програми «VIII історико-культурологічних слов'янознавчих читань», організованих Південно-Слов'янським інститутом.

МНПБ проводить також змістовну культурно-просвітницьку роботу. На особливу увагу заслуговують студія «Подіум», літературно-філософський клуб «Перспективи», що працюють у бібліотеці і згуртовують в єдине коло митців, наукову еліту міста, викладачів вищих навчальних закладів, людей, яким не байдужі проблеми розвитку культури.

Протягом останніх років МНПБ велику увагу приділяє шкільним книгозбірням. Так, нею було ініційовано розгляд питання про комп'ютерне забезпечення шкільних бібліотек на засіданні колегії управління освіти м. Миколаєва за участю директорів шкіл, неодноразово презентували свій веб-сайт керівництву шкіл міста. На жаль, кардинально зрушити справу не вдалося. Лише у 1-й українській гімназії ім. М. Аркаса 1 вересня 2003 р. було відкрито перший сучасний інформаційний центр.

МНПБ оголосила міській огляд-конкурс бібліотек середніх загальноосвітніх навчальних закладів під назвою «Шкільна бібліотека третього тисячоліття». Інформаційний бюлетень «Освітянин» містив матеріал, який чітко визначив межі та основні критерії конкурсу, роблячи наголос на тому, що головною метою конкурсу є перебудова шкільних бібліотек міста в сучасні інформаційні центри, виявлення талановитих, творчо мислячих бібліотекарів та їхніх читачів-учнів. Усі інші завдання – вивчення і впровадження досвіду кращих, сприяння зростанню професійної майстерності, ділове спілкування та обмін думками – були підпорядковані цій глобальній меті. Незважаючи на те, що участь у конкурсі взяли далеко не всі школи, позитивні результати були очевидними. Під час конкурсу в 11 школах придбали і встановили в бібліотеках 16 комп'ютерів, 6 із них підключили до Інтернету, у багатьох бібліотеках поліпшено умови роботи як для читачів, так і для бібліотекарів.

Сьогодні вже не тільки бібліотекари шкільних бібліотек охоче відгукуються на запрошення МНПБ взяти участь у семінарах, конференціях, зустрічах із колегами з інших міст, а й директори шкіл відвідують заходи, організовані книгозбірнею. Вони завжди впевнені, що в бібліотеці їм запропонують якусь нову ідею або запропонують поглянути на проблему організації діяльності шкільної книгозбірні під новим кутом зору. Так було під час проведення обласного семінару «Діяльність керівних органів

навчальних закладів в умовах переходу на ЗАОСТ «Структура і 12-річний термін навчання» та під час візиту до Миколаєва фахівця з питань діяльності шкільних бібліотек і медіа-центрів Терренса Янга, який перебував у нашій країні згідно з програмою посольства США в Україні «Американські лектори». У МНПБ директори шкіл, шкільні бібліотекарі, студенти Миколаївського вищого училища культури зацікавлено сприйняли виступ Т. Янга на тему «Інтернет-покоління: роль бібліотек», в якому звернено увагу на потребу враховувати психолого-педагогічні особливості сучасного покоління, різні стилі навчання і той факт, що молодь перебуває в насиченому новими технологіями середовищі, а це суттєво позначається на сприйманні нею інформації. Ситуацію, яка склалася, треба враховувати, переосмислюючи діяльність сучасної бібліотеки.

Крім того, що така зустріч і спілкування із закордонним фахівцем та колегою – неординарна подія в житті бібліотечної спільноти міста, для шкільних бібліотекарів вона була ніби продовженням роботи серпневого семінару на тему «Професійна компетентність бібліотекаря як запорука ефективного функціонування бібліотеки». На семінарі слухачам було запропоновано ділову гру «Імідж бібліотекаря» та «круглий стіл» «Професіонал – професіоналу», де була можливість висловити нові ідеї, що плануються до втілення в діяльність шкільних бібліотек у новому навчальному році. Обговорювався також досвід створення власних електронних каталогів та обслуговування запитів читачів – учителів і учнів – за допомогою Інтернету за відсутності можливостей належного комплектування бібліотечних фондів.

Коли в 2001 р. колектив МНПБ вивчав погляди шкільних бібліотекарів на роль комп'ютера в бібліотеці та можливості його використання, більшість із них поставилася до цього анкетування скептично, не вірячи в те, що в недалекому майбутньому відбудуться зміни в їхній роботі. Проте організовані МНПБ семінар-тренінг з ІРБІС, практичні заняття менеджера цієї програми з Кисва Л. Рудзького, подаровані ним усім присутнім демо-версії, сприяли прискоренню залучення працівників шкільних бібліотек до вивчення і використання ІКТ у своїй роботі. Своєчасними були й розроблення та реалізація програми «Науково-педагогічна бібліотека – шкільним». На базі Інтернет-центру в межах цієї програми шкільні бібліотекарі отримали знання користувача ПК та Інтернету, набули навичок роботи в АБІС «ІРБІС». З відкриттям у МНПБ Інтернет-центру змінилося ставлення освітян до бібліо-

теки, яка почала надавати нові, сучасні послуги з комп'ютерних технологій. Беручи участь у підвищенні кваліфікаційного рівня вчителів, фахівці бібліотеки запропонували і здійснюють нову послугу: відвідування сайтів із предметів шкільного циклу та робота з ними (для учителів фізики, математики, географії, природознавства) з метою поглиблення викладання традиційних та факультативних предметів шкільного циклу. Ще одним прикладом застосування Інтернет-центру стала послуга для методоб'єднань учителів-предметників науково-методичного центру з освіти при міському управлінні освіти. Засідання хіміків, біологів, математиків, фізиків, географів тепер закінчуються інтернет-подорожжю по «предметних» сайтах та сайтах із професійної освіти вчителів.

З метою полегшення цієї роботи бібліотека створила картотеку адрес «hthh@e-mail», два стенди «Інтернет + освіта», «Інформаційно-комп'ютерні технології в освіті», тематичні папки (9) – «Інтернет-технології в сучасній школі», які щодня поповнюються, виходить також інформаційний анований покажчик літератури «Інформаційно-комп'ютерні технології в освіті». Напрацювавши певний рівень умінь та можливостей, розпочали новий етап освоєння ресурсів Інтернет-центру: навчання та користування Інтернетом у вихідні дні. Щосуботи та щонеділі відбуваються заняття на курсах з основ користування ПК та Інтернетом для педагогів, які не мають можливості зробити це в будні дні. Завдяки діяльності центру є можливість брати участь чи проводити заходи у режимі онлайн. Є досвід участі у чатах із питань удосконалення та створення нових законодавчих актів із міністерствами культури і туризму та економіки України. У перспективі бачиться створення в бібліотеці централізованої мультимедіатеки для освітян міста, де була б уся інформація про гіперактивні методи навчання та виховання. Планується сприяти створенню в кожній ЗОШ інформаційних центрів з педагогіки (на базі шкільних бібліотек, методкабінетів чи інших шкільних структур) із подальшим Інтернет-зв'язком з усіма закладами освіти міста та області. Бібліотеці, за всіма її параметрами, тісно в межах старої структури. Для повноцінної роботи потрібні нові підрозділи (науково-методичний, інженерно-технічний та ін.), а також перехід на якісно новий рівень на основі нових інформаційних технологій з широким використанням комп'ютерної техніки.

МНПБ сьогодні – це понад 14 000 користувачів, 148 000 книговидач (у тому числі 103 407 примірників педагогічної літератури). Це фонд літератури, що налічує понад 100 000 примірників, перед-

плата українських та російських видань на допомогу вчителів, керівникові установи освіти та студенту педагогічного університету (понад 300 назв); це масив понад 120 000 одиниць карток у систематичній картотеці статей і красзнавчій картотеці. Бібліотека є учасником Програми розширення доступу та навчання в Інтернеті (ІАТР), яка фінансувалася американським урядом та адмініструвалася Радою міжнародних наукових досліджень й обмінів (IREX) в Україні.

Основний контингент наших читачів – це вчителі міста (понад 3000), а з 2000 читачів-студентів, які систематично відвідують бібліотеку, переважна більшість – студенти Миколаївського державного університету ім. В. Сухомлинського – майбутні педагоги. В їхньому розпорядженні абетковий і систематичний каталоги, систематична картотека статей, краєзнавча картотека статей, абеткова картотека художніх творів, картотека педагогічних технологій.

У 2004 р. рішенням Миколаївської міської ради бібліотеці надано статус «Науково-педагогічної бібліотеки». Єдиній у Південному регіоні (і одній з трьох в Україні). У різні часи бібліотекою керували В. Дульська, Л. Захарова, Г. Одобеско. Із листопада 1989 р. її очолює Т. Роскіна – Відмінник освіти України, людина, яку знають як освітяни, так і бібліотекарі міста.

Добре ім'я МНПБ гідно підтримують працівники бібліотеки, фахівці бібліотечної та освітянської галузі, не раз відзначені нагородами Міністерства освіти і науки та Міністерства культури та мистецтв України, Миколаївської облдержадміністрації і міськвиконкому, міського голови. В їхній роботі чітко простежується основна особливість: це творчі, не байдужі, справжні господині свого Дому – бібліотеки. Підтвердженням цьому є запис читача в альбомі відгуків: «І звідки у вас, дорогі мої, стільки людинолюбства і людинознавства!» Бібліотека здобула перемогу в обласному конкурсі бібліотечної асоціації «Краща бібліотека року» в номінації «Господині свого дому – бібліотеки».

Сучасна система освіти перебуває в безперервному пошуку нових форм і методів роботи. Педагогічна бібліотека, як одна з її ланок, чутливо й чітко реагує на зміну пріоритетів.

Працівниками МНПБ зроблено багато, безліч планів на майбутнє, але мета одна: зробити все можливе для того, щоб освітяни Миколаївщини щомиті відчували турботу про своєчасне забезпечення їх новітньою інформацією з нашого боку – їхньою фаховою, головною бібліотекою.

Література

1. *Агеев Ю.* Судьба моя – Николаев!: Презентация книги Л. Г. Шараева «Обвѣтрені крони» в Николаевской научно-педагогической библиотеке // Южная правда. – 2002. – 7 декабря.
2. *Белов М.* Научно-педагогическая библиотека: история, дела и проблемы // Родной причал. – 2002. – № 48.
3. *Бурда В.* Интернет – в библиотеке // Вечерний Николаев. – 2002. – 11 мая.
4. *Велиховская А.* Почитателям «царицы наук» // Южная правда. – 2003. – 6 ноября.
5. *Калюх Л., Тимченко К.* Науково-педагогічна бібліотека Миколаєва: історія становлення і розвитку // Вісн. Кн. палати. – 2002. – № 12. – С. 19-21.
6. Положення про мережу освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та АПН України // Шк. б-ка плюс. – 2003. – № 3-4. – С. 1-4.
7. *Рогова П. І., Хемчян І. І., Здановська В. П.* Регіональна інтеграція інформаційного ресурсу освітянської галузі України: Всеукраїнський науково-практичний семінар у ДНПБ України // Шк. б-ка плюс. – 2004. – № 3 (лютий). – С. 2-6.
8. *Ржепецький Л.* Бібліотека, яка завжди з нами // Щотижня. – 2003. – 24 верес.
9. *Роскіна Т. І.* Науково-педагогічна бібліотека – шкільним: почесна місія – чи обов'язок? // Освітянські вітрила. – Миколаїв, 2004. – С. 220-222.
10. *Роскіна Т. І., Тимченко К. О.* Миколаївська науково-педагогічна бібліотека в освітньо-інформаційному просторі // Освітянські вітрила. – Миколаїв, 2003. – С. 226-229.
11. *Северновская А.* Всеукраинская Интернет-конференция // Южная правда. – 2002. – 8 окт.
12. *Тимченко К. О.* Бібліотека: якою вона є та має бути // Шк. світ. – 2001. – № 44. – С. 8.
13. *Фуга Л.* Компьютеризация школьных библиотек: настоящее и будущее // Южная правда. – 2005. – 22 янв.
14. *Рогова П. І.* Стратегія розвитку освітянської бібліотечної мережі України // Бібл. вісник. – 2004. – № 1. – С. 14-20.
15. *Шиндеровский И.* Клуб «Перспективы» приглашает гостей // Новое поколение. – 2004. – Авг.
16. *Юрась Ю.* Новый Интернет-центр // Южная правда. – 2002. – 5 февраля.